



( XXII. )

*A Tsászári és Királyi Felség' Kegyelmevel*

Indúlt BÉTSBŐL Kedden 17. Mártziusban. 1795.

B é t s.

Felséges Afzszonyunknak leg utolsó szülöttje, a' kised Hertzeg Afzszony, tegnap ki-mulék a' világból.

Felséges Urunk az *Erdély* országi nagy Fejedelemségről atyai indulattal gondoskodván, az ottan ürességben volt fő hivatalokra, az Ország' Rendgyei által ő Felsége elibe terjesztetett Méltóságok közzül e' következőket méltóztatott kegyelmesen ki-nevezni.

A' Királyi M. Törvényes Tábla *Elöll-ülőjévé* Méltóságos Udvari Consiliárius Zeik Dániel Ur ő Nsga rendeltetett.

„A' Fő Provinciális Commissáriuság, ugyan tsak Udvari Consiliárius Báró Rosenfeld András Ur ő Excjának adattatott.

„Az Exactórátuságnál való Prazeség Guberniális Consiliárius R. sz. Birodalom-beli Gróf Teleki Lajos Ur ő Ngára bizattatott.

Y



„A' Felséges Erdélyi Udvari Cancelláriára Referensnek fog jöni Guberniális Consiliárius Graf Esterházi János Ur ö Excja.

„A' Felséges K. Guberniumnál Consiliáriuságra lépnek:

N. Torda Vármegyének Fő Ispánnya Báró Kemény Sámuel Ur ö Nagysága, és Guberniális Secretárius Ms. Straussenburg Dániel Ur.,

A' több Méltóságoknak neveivel, a' kik a' több ürefs Guberniális és Udvari Consiliáriusi hivatalokra elő mozdittatni fognak — tsak későbbre szolgálhatunk.

A' közéletti Bétsi Udvari Ujságban láttyúk kihirdettetve lenni, hogy az *Austriai-Regierung*-beli tituluses Tanácsos Gotthardi-nak, és Bétsi Polgár Hackel-nak javaik, a' kik, *Lembergi* fő Policey-Commissárius Trollal együtt, közelebbről megfententziáztattak, a' *Fiscusra* szállanak.

*Hannoverából.*

A' *Hannoverai* levelekből ezeket olvassuk *Angliáról*: — „A' *Hollandiai* Helytartói Háznak, minden drága kövei, Irásai, és pénzei, magokkal a' *Hertzegekkel* és *Hertzeg* Aszfzonyokkal együtt *Londonba* szerentsésen meg-érkeztenek. „

„Egy *Londoni* Gyülésben meg-határozott, hogy a' *Parlamentom'* *Alsó-Háza'* elibe egy kérő levél adattatván-bé, a' békefélegnek munkálása szorgatásfék. „

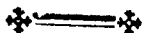
„A' *Parlamentomban* most a' *Habeas Corpus* nevü *Acta* felett való vetélkedés a' nevezetesebb. — (Már régen mind tsak hijába várjuk *Londonból* a' bőv vizet, az *Ujság-Fabrikák'* malmaira.)

A' *Frantziáknak Hannovera* felé való szándékozása a' *Göttingai* tanulókat is bizontalanokká kezdte a' jövő *Oskolai* fél-esztendő felől tenni. A' *Professzoroknak* ugyan meg vagyon parantsolva, hogy, hivataljoknak el-vefztése alatt, egy felé is el ne távozzanak: hanem egyéb aránt, már itt is minden nap a' *Márs* fegyvereinek zörgésit lehet szemlélni. Most a' táborhoz az *Ems* vize felé takaródó ép fegyveres népet látja az ember *Göttingán* kerefztül maschérozni, majd a' tábortól, tsonkákat, betegeket, és egyéb bagázsiákat hozó szekereket, szemlél hátra felé itakarodni.

## Frantzia Ország

Vagyon már a' Frantziáknak ismét Vallás-beli Gyakorlások. De milyen? — *Grégoire* tsak nem sok idővel is ez előtt egy hofzsu Orátzió által azt javasolta volt a' Conventnek hogy egy tökéletes Isteni-tisztelet-beli szabadságot kell lábra állítani. (Ezt az ő Orátzióját az V-dik *Merkurnak* 77-dik és 78-dik lapján lehetett olvasni.) Ekkor még tsak meg se halgattatott volt jó móddal az ő beszéde. Az óta azon járt a' Commissióknak az esze, hogy a' *Decásokon* állítsanak-fel valami Pogány bálványozás főrma innepet: de ebből se lett semmi. Hanem a' múlt Fébr. 21-dikén *Boissy-d'Anglas* a' Köz-jóra, Köz-bátorságra és Törvényhozásra ügyelő Commissióknak nevében a' Convent előtt egy hatalmas orátziót el-mondván, egy olyan közönséges *Tollerántziát* decretála hirtelen a' Convent, a' melly szerént ugyan minden féle Isteni-tiszteletnek neme minden meg-háborittatás nélkül ol-talmaztatni fog, de egyéb aránt mint magános (*privát*) dolog, és a' inellyphoz a' Státusnak semmi köze nintsen. úgy tartatik. Rövid summája ezen Decré-tomnak ennyiből áll: —

„Semmi nemü Isten-tiszteletnek gyakorlását nem kell meg-háborítani. A' Státus semmi költséget nem teszzen a' Vallás-dolgában, és sem annak gyakorlására helyet nem ad, sem annak szolgait nem fizeti. Az Isteni tiszteletre ki-választatott helyen kívül sohol semmi Vallás-beli tzerimoniák meg nem engedtetnek. A' Törvény semmi Vallás-beli gyakorlás szolgait nem esmer, és ezek az Isteni tisztelethez alkalmaztatott ruhában közönséges helyen meg nem jelenhetnek. Az Isten-tiszteletre öfzve sereglett Hazafiak' gyűlése ugyan az Elöljárokknak vigyázattok alá tartozik, de tsak a' politzia dolgában, és hogy a' közönséges bátorság meg ne háborittassék. Valami jele ez vagy más Vallás-beli Gyülekezetnek sohol ki nem tétettet-hetik, a' helye a' Gyülekezetnek semmi *Inscriptiók* (fejül való irások) által ki nem jegyeztethetik, és a' lakosok közönséges jel-adás vagy közönséges meg-hívás által az Isteni-tiszteletre öfzve nem gyűlytetet-

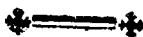


hetnek. Egész Eklésiák mint Közönségek, ilyen név alatt, magoknak úgy nevezett *Isten-Házat*, sem örökösön nem vehetnek, sem ki nem bérelhetnek. Az Isteni-tíztelet' számára, sem ideig tartó sem pedig örökös *Fundátziókat* rendelni, és a' Vallás-beli gyakorlás fenn-tartására femmi nemü taxákat erőszak által ki-szabni és bé-venni nem szabad. A' ki megháborította az Isten-tíztelet-beli gyakorlásokat, vagy valami ide tartozó dologhoz illetlenséggel viseltetik, a' fenyítés által jobbitó Politziának adatik által. Az eddig való Ex-papok penziója ugyan ez után se szünyék-meg; hanem minden más egyéb régibb végzésesek, a' mellyek ezen jelen való Decretommal ellenkezének, el-töröltsenek. „

*Mercier* azt írja erről a' Decretomrol, hogy ezt nem tsak a' nép közönségesen ohajtotta, e'-szerént erre a' Conventtet nem tsak a' közönséges gondolkodás indgya kényszerítette, hanem ez, a' *Vendei Kojalistakkal* való békeféségnek is egyik Elő-Ártikulusa. — *Belgiumban* is nagyon kedvező érzekenységet okozott ez a' Decretom a' Frantzia Respublikára nézve. *Monsból* egy Követség menvén ennek meg-hallása után *Parisba*, annak, hogy *Belgium* Frantzia országgal már most egyesülni kíván, ezt a' közönséges Tollerántziáról szolló Decretomot-is elő hozta egyik fundamentomául. A' *Monsi* Követség' jelentésében ezek voltak az utolsó szavak: — „*éljen a' Respublika a' Rénusig!*

Midön *Boiszy* ezt a' Decretomot meg-erősítettés végett a' Convent' elibe terjesztette, előre azt mutat-meg, hogy az Isten-tízteletnek viztza-állittását, az igazság, a' höltsefség, és kételenség kíványják. Elő beszéllette leg előbb hoszfazon a' Frantzia seregeknek sok rend-beli gyözödelmeiket, s-hogy még is azoknak mind ez ideig kívánt gyümöltseivel nem élhettek, azt a' belső haboruk' következésinek állította lenni. Az *Anglusok'* mesterkedéseit pokol-beli plánumnak nevezte, azt mondván, hogy a' *Vendei* s-más egyéb belső Vallás-beli hadaknak gerjesztések által, ők tették a' Frantzia seregek' gyözödelmeiknek

gyümölcsit semmivé : — „Elég rég-ólta sohajtoztok már (mond *Boissy*) a' *Vendei* háborúnak szörnyüsege felett, mellynek a' vallás-beli különböző vélekedések szolgáltanak fogásúl. Soha a' háboru' tüze ezt a' szép tartományt így el nem pufztította volna, ha a' babonáságnak ki-irtása erőszak által nem próbáltatott volna. A' *Constituens* vagy első *Nemzeti Gyülésnek* a' vallás-dolgában ki-adott rendelkezései, nem egyebet, hanem csak vetélkedést és halálos hartzot gerjesztettek, a' Hazafi hitet le-tett, és azt le tenni nem akaró *Papok* között. Félbe kell nekünk ezeket a' pufztító rendelkezéseket hagyni, mert különben magunk magunkat is tulajdon kezünkkel fogjuk öszve martzongani. Nintsen itt most helye annak a' kérdésnek, hogy szükséges e' az embereknek a' Vallás? Elég az hozzá, hogy az ökofság kívánnya, hogy mindent meg kelljen a' maga vélekedésiben hagyni. Ki-szorítottatok ugyan ti minden politikai rend-tartásaitok közzül a' vallásnak minden bé-folyását: de nem minden emberek érhetnek fel, a' fundamentomos principiumoknak erre a' magos poltzára. A' nevelésben bé-vett elő-ítéletek, a' hozzászokás, s-végre az igazsággal és minden Politikával ellenkező üldözések, adtak Frantzia országoknak sok részeiben a' Vallás-beli gyűlölség dühöséginek, midön az sokszor el-tsendesedni láttatott volna, ujjabb meg ujjabb tüzet. Tsak az értelem gyözedelmeskedhetik a' tévelygésen, és tsak meg-világosítás által gerjesztethetnek az emberben valóságos Principiumok. Távozzatok, mind az első *Nemzeti Gyülés* rendelkezéseitől, mind a' *Roberspier'* dühösködésitől egy forma mezfzeségre. Induljatok-meg egy közép úton. Már egy jó eszközhöz hozzá nyúltatok. Mír akkor a' midön a' közönséges tanulásnak módgyát el-rendeltétek, a' közönséges vélekedésnek megváltoztatására szükséges első lépést, és elő készületet, meg-tettétek. Még egy második lépés vagy on hátra. Semmivé akarjátok e' tenni a' bigott babonáságot? Ha úgy akartok: egy minden Vallásokra nézve egyenlő meg-világosodott Vallás-beli *Türedelmet*, e'-beli tökéletes függetlenséget, és erre való szoros



vigyázást hozzatok-bé: az emberi szívet pedig egy olyan természettel meg-szenteltetett *Asylumnak* (inédék helynek) tartjátok lenni, a' hova az országlószéknek nem lehet bé-látni. Így lehet az a' ditsekédések — hogy a' kintset a' föld-gyömrában titkon érlelő Természet' munkája szerént, maradékaitoknak boldogságot készítettetek — a' *Socrates, Cicero, és Marcus Aurelius* vallását a' Világnak adjátok, — s-hogy a' világot ennek be-vételire alkalmassá tettétek.,,

*Fébr. 25-dikén így írt egy közönséges levél, Párisból: —*

„Most már, minekutánna a' közönséges gondolkodás-módgya a' Conventet, a' közönséges Isteni-tisztelet-beli szabatságnak decretálására, s-következés-képpen a' Decások' innepe' projectálásának félbe hagyására, reá vette, lehet várni, hogy ugyan ez a' közönséges gondolkodás-módgya ötet arra is reá fogja venni, hogy a' *Törvény-hozó és Bé-töltető Hatalmakat* egymástól el-választsza, és egy állandó Constitutziót állitson lábra. Némelly *Journálisták* már nyilvánosságosan le-írták, hogy lenne jó mind ezeknek meg-esni, azt is tudtára adván mellesleg a' Conventnek, hogy végezné-bé már egyszer a' maga munkáit, és adna helyet ismét a' *Rendes Nemzeti Gyűlésnek.*.,,

„A' születtek, holtak' és ujj házások' laistromba való vételiről közelebből ezek decretáltattak: — *Páris* városa 12 részekre fog fel-osztatni. Mind a' 12 Osztályban leszen egy-egy közönséges épület, és abban egy-egy *Protocollum*, a' hova az ujj születeknek holtaknak, és házásoknak nevei bé-irattatnak. Az ujj Házásoknak öfzve-párosodások az épület' főbb ajtaja előtt kiáltatik-ki, és a' ki-kiáltatás után az ujj Házások neveivel egy tábla függesztetik-fel az atjo' elibe.,,

„Nékünk (így folytattya levelit a' *Párisi* tudósító) már *Fébr. 10-dikéig* szolló leveleink is vagynak *Angliából*, de még tsak egy vonásotska emlékezet sinsz benne azokról a' mozgásokrol, a' mellyek némelly levelekben említették. A' *Ministeriomban* még eddig niuts semmi változás. A' *Parlamentom-beli Alsó Ház*, jóvá hagyta mind a' *Tsászár*' számára költsön adándó 6 millió, mind pedig a' hadnak folytatá-

sára az *Anglus* Udvarnak szükséges 18 millió Font *Sterlingeknek* fel-vételit. Tsak kevés *Voxok* fzegezték magokat ezen nagy summa költsönnek ellene, a' mi azt bizonyította, hogy az *Oppositzió* mostanság nem nevedett., — (Ézt, az *Angliát* illető hirdást, már még egyszer említettük; most tehát tsak azért írtuk ismét le, mivel *Párisból* írják.)

A' *Barrer*, *Vadier*, *Collot* és *Billod* dolgában azt a' kérdést tette a' *Convent* a' 21 személljékből álló *Commissió* elibe, hogy kéfzen leszen e' már hamar velek? A' *Commissió* az ő ügyeknek terhefével mentette magát, igérvén azonban, hogy néhány napok alatt tsak ugyan végre fogja már a' dólgot hajtani.

*Lecointre* a' napokban némelly *Decretomok* ellen erősen ki-költ a' *Conventben*, azokat a' *Politica*val egészfzen ellenkezőknek állítván lenni. Példának okáért: — hogy az, a' ki egy *Processus* alá vettett bünös hazafinak magánál búvó helyet enged, halállal és javainak el-vesztésével büntettesék-meg — hogy az olyan *Hazafi*, a' ki valamelly számkivettetésre büntettetett el-rejt, maga is számkivettetéssel büntettesék-meg: — s-hogy végre az olyan személlyeknek javaik, a' kik vád alá rekesztetvén, *Processusok*nak le-folyta alatt önnön magokat meg-ölik, confiscáltasának. — „Mind ezek *Barbarusok*-hoz illő *Decretomok* (mond *Legendre*.) A' *Tiberius*, *Néro*, és *Caligula* idejekben is meg-mentette a' maga javait a' *Confiscátatástól* az olyan meg-sententziáztatott személlly, a' ki az *executio* előtt maga magát meg-ölte. Az, a' ki valami atyafiát vagy baráttyát el-dugta, akkor sem büntettetett halálra; és az, a' ki valami vallás-beli vélekedésért üldöztetett személllyt el-rejtett, azért nem küldetett számkivettetésbe. — A' *Lecointre* beszédit közönséges lármás helybe-hagyás követte, és a' dolognak további meg-visgálása a' *Törvényhozásra* ügyelő *Commissióra* bízott.

Egy *Hausmann* nevü *Nemz. Biztos* éppen most érkezvén haza *Brabantziából*, azt beszélette a' *Conventben* elő, miként gazdálkodnak a' *Frántzia Bizto-*



sok ott *Brabantziában*: — „A' pompára való minden lovakat (mond *Hausmann*), valamint szintén a' fegyveres seregeknél hafználható minden egyéb portékákat, el-*requiráltuk*; egyik nagy részit ezen hafznos javaknak, a' leg szebb festésekkel és a' szép tudományoknak s-mesterségeknak más müveivel egyetemben, Frantzia országnak belső részeire szállítottuk. Már eddig 38 millionyí kász pénz adót szedünk-bé; meg-határozván, hogy a' hátra lévő 47 millióknak felét még kász pénzben, felét pedig *A'zszignátákban* fogadgyuk-el. Az adó, a' melly olly sok panaszra adott alkalmatofságot, inkább tsak a' Papis-más féle Gyülekezeteken fekszik, a' mellyek ezt, ezüfttyeikkel és el-adándó jószágaikkal ki fizetherik. Az erdőknek vágatásából, a' melly jól foly, 10 millióknál többet bé veszünk; és épületre való gerendák is már valmi 100 ezerig valók jegyeztettek-ki. A' *Belgiumi* Nemzeti jószágokból minden 10 napok alatt 400 ezer, és ezftendő alatt 50 millió Livrákat veszünk-bé. A' tartománynak Frantzia országgal való egyesítettése közönségesen kívántatik. „

A' *Párisi* közönséges Írók ellenben nem ezt javasolják, és még máig sem szüntenek-meg a' magok Journáljaikban a' Conventnek azon tagjai ellen tármázni, a' kik *Belgiumból* vagy *Német* országból valamelly részt, Frantzia országhoz ragasztatni jónak itélnék: — „Az a' Projectom (így ír közzüllök egyik ujjabban), hogy a' *Rénus*, Frantzia országnak határjává tétetödgyék, éppen akkor, a' mikor tulajdon határjainktól tovább-tovább távoznak, a' békéséget is távoztattya töllünk. Ez a' *Politica* éppen olyan ügyetlen, mint a' milyen veszedelmes. A' mi váraink, ezek a' minket az ellenünk fegyverbe öltözött egész *Europa* ellen meg-oltalmazott Lineák (sántzok), ezek a' mi leg természetesebb határjaink. Jobb oltalmazó erősfégünk lenne e' nekünk a' *Rénus*, hogy-sem *Lilze*, *Maubeuge*, *Valenciennes*, *Thionville*, *Landau* és *Strafsburg*? De hogy! Ezek a' leg bizonyosabb kezefsei a' mi bátorságos meg-maradásunknak. Az a' kapots, a' melly bennünket, a' magok nyelvekre,

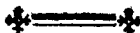


tulajdonságaikra, és gondolkodásaiknak módgyára nézve töllünk különböző emberekkel most öfzve-kötne, fogná jövendöben azt a' Tronust fel-építeni, a' mellyre a' leg elsőbb ditsöfségen kapó személly fel-ülvén, a' Respublika' fogadott fainak chez az ö annyokhoz való gyüölösége által fogná az egész Respublikát semmivé tenni. Ugy járnánk *Belgiummal*, mint a'-hogy *Herculesné* járt a' *Centaurius Nesfus* mérges köpenyegivel. „

(*Hercules* látván egyszer hogy *Nesfus* az ö szeretőivel enyeleg, ötet meg-ölte. *Nesfus* boszszut akarván állani, egy köpenyegyet küldött *Herculesnének*, azzal az igérettel, hogy ha azt magára veszi a' férje, nem fog más afzszonyokat szeretni. A' szegény *Herculesné* hitt *Nesfusnak*, fel-vétette az ajándékköpenyegyet: de meg adta az árát, mivel az, éppen ellenkező erejü méreggel lévén meg-kenve, járt vagy nem járt a' férje eddig más afzszonyok után, de bezeg járt az után.)

A' leg újabb *Párisi* levelek szerént tökéletes-ségre vitték a' Respublikánus Vezérek a' *Vendei* Rojálístákkal való békefséget, és annak punktumai már al-írás által is meg-eröfsittetek. A' Köz jóra ügyelő Commifsio tsak a' Nemzeti Biztosoknak vizfsza-érkezéseket várja, és azzonnal közönségesfé fogja *Párisban*, ezen régen várt egyezést *officialiter* tétettetni. Az *Angersi* levelek pedig addig is így írtak Fébr. 21-dikén erröl a' nevezetes hazafi-háborúnak bé-végződésiröl: — „

„Éppen most ertök egy *Páris* felé sietö Kurirtól, a' ki a' Köz jóra ügyelő Commifsiohoz *Vendéböl* viszi a' hírt, hogy a' *Rojálísták* és *Charette*, mind a' maga, mind pedig az egész *Rojálísták* és *Chouánsok* táboraiknak nevekben, a' Frantzia Respublikát meg-ismervén, magát ennek törnényeihez való engedelmefségre ajánlotta. Ezzen hirrel *Nántesből* minden Rojálísta és Respublikánus Vezérekhez Kurirok küldettek széllyel, a' kik ezeket az öfzve-békéllés felöll tudósittsák. Ez a' dolog pedig annyival is bizonyosabb, mint hogy az itt (*Angersben*) lévö Nem-



zeti Biztos *Bezárt*, tegnap az ide való *Klúbot* öszve gyűlytvén, ebben arról közönséges hir-adást tett. “

„*Nántesbül* is hasonló hir-adást hozott egy *Kurir Párisba*, azzal a' hozzá-adással, hogy a' békeséges *Traktának* al-írás által lett meg-erősítettésére, ezen Kurirnak el-indulásakor már 35 ezer *Rojalista* katonák tették vólt le fegyvereiket, és a' *Respublika'* *Generálifsainak*, már 100 ágyukat és sok egyéb hadakozó s-eleség-beli készületeket adtanak vólt által a' *Rojalisták*. “

Hogy ezen *Vendei* hadnak már most egyfzer tsak vég fog vettetni, abból is lehetett gondolni, hogy a' mint *Nántesbül* Fébr. 15-dikén írták vólt, a' 15-dik, 16-dik és 17-dik *Fébruáriusi Fársangi* napokra, egy *Plee* nevü városban *Clifson*tol nem meszfe, közönséges bálazások és *Tántzoló* *Innepek* hirdettettek vólt, olyan fel-tétellel, hogy azokon a' napokon a' *Rojalisták* és *Respublicánusok* együtt mulatván, ezen bálaknak egy tökéletes és állandó békefésséggel véfsenek véget.

*Toulonból* és *Mársiliából* itt olyan hireket vett a' *Convent*, hogy a' tsendefség itt is lábra állott. — A' *Touloni* hajós fereg *Fébr. 9-dikén* még épségben nyugodott a' kikötő helyben, hanem a' minden szempillantatban való ki-indúlhatásra már egészfszen fel vólt vitorlázva.

*Professor Lacroix*, a' ki valami írásáért árestátatott és examen alá vonattatott vólt, közelebbről szabadon botsáttatott. A' *Revoluzionális Commiszió* azt az ítéletet mondotta reá; hogy mivel az ő írásában semmi nyoma nintsen annak, hogy, vagy a' *Királyságnak* vízfza állittatását, vagy a' *Conventnek* el-öszlattatását javasolná, tehát ártatlannak találattik. —

Előbb nem tettett a' *Convent* tagjai közzül fokaknak, hogy a' *Nemzeti Biztosok* olyan igen bárságos *Capitulatzióval* mentenek-be a' *Szövetséges Belga* tartományokba, nevezetesen *Zeelándaiba*. Azt kívánta tehát a' *Convent* a' *Köz-jóra* ügyelő *Com-*

mísiótól, hogy a' *Hollandiai* dolgokrol különös és körülállásos hir-adást adgyon elő; a' mellytől tehát a' nevezett Commissiónak nevében, ilyen szavakkal adott ízámot *Carnot* a' *Convent*' előtt Fébr. 20-dikán: — „

„ *Hollandia* és *Anglia* (úgy mond *Carnot*) eleitől fogva vetelkedő irigyei voltanak egymásnak. *Hollandianak* abban lett volna haszna, hogy *Frantzia* országgal egyesülvén, öszve vetett erővel igyekezzenek az egyenlőség fontyában *Angliával* egy-formálog nyomni. *Hollandia* azonban ezen politikai és kereskedés-beli hasznát soha nem tekintvén, örökké *Angliának* karjai közé tsapta magát, azt nyervén ezen gondolatlansága által, hogy *Anglia* ötet örökké, tsak mint valami *Provintziát*, úgy traktálta. Azonban tsak ugyan voltanak *Hollandiában* meg-szűnés nélkül feles számu *Pátrióták*, a' kik a' *Helytartói* pártal ellenkezölög dolgozni meg nem szüntének. Az 1787-dik esztendőben nagy probát tettek a' járomnak le-razására; hanem ekkor a' *Pruszszusok* semmivé tettek az ő igyekezettyeket; melly után a' *Pátrióták* ismét üldöztetni kezdvén, sokan közzüllök *Frantzia* országba futottak által. Hadat izenvén az után most utolszor a' *Frantzia* Respublika a' *Hollandiai* *Helytartónak*, ekkor a' *Pátrióták* is ujjanton fel-támodtak ellene; és mivel már most öket a' *Frantzia* seregek segítették, tehát szerentséfebbek is voltanak a' magok tzéljokban. A' mi ország-foglalásaink tsak hamar meg-rettentették a' *Helytartót*; a' ki is *Követeket* küldött, a' *Frantzia* Respublikával való békefséges *Trakta* végett, *Párisba*: de a' mi győzedelmi szeke-reink erre nem hajtván, sebessen haladtak elő felé. *Utrecht* kaput nyitott előttünk. A' tamodás mindenütt ki-ütött. *Amsterdám* úgy fogadott bennünket, mint szabaditót. *Frantzia* országnak meg kellett a' *Hollandus* népet az *Országló-széktől* különböztetni. A' *Hollandusokkal* való minden más egyéb bánás-modgya, illetlen lett volna a' *Frantzia* Nemzethez. Mi a' *Hollandusoknak* atyafiságot ígértünk, és ez az ígélet vette öket arra, hogy előttünk kapukat nyífsanak. Az



a' félelem, hogy mi velek mint meg-hodóztatott tartományal, úgy fognánk bánni, őket vakmerő ellentállásra vette volna, és ez nekünk sok pénzünkbe és vérünkbe került volna. A' mi Képviselőinknek magok-viselete e' szerént *Hollandiában*, minden féle ditséretet érdemel. Igafságtalanságot szollanak azok, a' kik azt mongyák, hogy mi a' *Hollandiai* gazdag tartományokból nem vettük azt a' hasznot, a' melyet vehettünk volna. A' *Revoluczió* szerentsésen lábra fog *Hollandiában* állani; az *Anglus* magazinumok nekünk által adattak; a' Helytartó' tengeri ereje miénk; az ő Ágensei el-üzettek, vagy fogva vagynak; Frantzia orizág nints többé körül vétetve; már 80 ezer Frantzia fegyveres emberek vagynak *Hollandiában*, és még 40 ezerek vagynak meg-érkező-félben; a' régi *Hollandus* katonák el-absitoltattak, és ujjak gyülytetnek helyekbe; a' számos Frantzia seregek, a' Szabatság' ellenségeit, ha még volnának a' *Hollandusok* közt olyanok, *respectben* tartják. &c., — (Erre a' beszédre azt lehetne meg-jegyezni, hogy, ha ilyen barátságosok a' *Hollandusok* a' Frantziákhoz, miért kíván *Pischegrü* még a' vele benn lévő 80 ezer emberekhez még 40 ezeret? Tart e' a' *Hollandusoktól*, a' kik által olyan barátságoson fogadtatott? Vagy innen akar bé-menni *Hannoverára*? Sokan sok féleképpen vélekednek.) — Meg-halgtván a' Convent a' *Carnot* jelentésit, azt helybe hagyta, és decretálta: „hogy a' Köz-jóra ügyelő Commissió jól bánt *Hollandiával*? „

### Hadi Történetek.

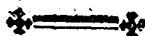
A' Frantziák a' múlt hónapnak vége felé a' tsatározó mezőt a' Szövetséges *Belga* vidékekről a' *Westpháliai* határokra által tévén, az-oltától fogva itt kezdik ezen vérengző háborúnak tüzit napról-napra jobban-jobban élesztetni; a' mellyből úgy láttzik, hogy a' *Hannverai* földekre bé-rontani, török-szakad, meghatározott tzéljok. Már néhány oldalról el-borították a' *Belgákkal* szomszédos Német vidékeket. Az első véres öfzve-tsapás a' *Bentheimi* Grófságban, *Nieuhuys* vagy *Neuhausen* mellett Fébr. 23-dikán



történt, a' hol a' Frantziák, egy kitsiny számu, s-még e' mellett részeg *Anglus* Hufzárokból álló posztot, meg-leptek, és őket nagy rézint öfzve vagdalták.

Egy *Lingeni* levélből olvafsuk, hogy az említett fzéső poszti tsata után több Frantzia fegyveresek is érkezvén-meg *Nieuhuyzenhez*, más nap kemény tsatázás volt az *Anglusok* és Frantziák között. A' Frantziák, néhány ezeren, hanem minden ágyú nélkül, az *Anglusok* pedig, a' Frantzia *Emigransokkal* együtt, a' mint iratik, 2 ezeren vóltanak, és 2 ágyú is vólt vellek. A' vér-ontás reggeli 7 orától fogva délig tartott; mig végre az *Anglusok*, *Nieuhuyft* oda hagyván, néhány ezer Frantziák oda minden ágyúk nélkül bé-szállottanak. A' tudósítók, a' Frantziák' vesztésit 300 emberekre, a' Szövetségesekét pedig 60 köz emberekre és 3 tisztekre teszik. — Ezek az után *Nordhorn* és *Schephorst* mellé az *Ems* vizibe hozták előbb vizfsza magokat, hanem itt, a' vizen való által takarodásra hajókat nem találván, *Rheine* mellé feljebb nyomultak. *Lingennél* az *Ems* jobb partyán ágyukat fzegeztek-ki a' Szövetségesek, a' mint gondoltatik, azért, hogy a' Frantziákat, a' kik magokat már ezen víznek bal partyán mutogatják, a' kereztszül való jövetelben meg akarják gátolni. — Hanem, a' mi sokkal rofzszabb, lejjebb az *Ems* vize mellett ugyan ekkor az *Anglusokra* nézve fzerentsétlenül folytak a' dolgok, mellyekről így irnak: — „

„A' Frantziák olyan plánumot tsínáltak, hogy az *Ems* vizinek tengerbe szakadó torkát el-foglalván, itt a' Szövetséges feregekhez a' tengerről jöhető minden eleségnek és készületeknek úttját, és az ő *Angliával* való közösülhetéseket, el-zárván, őket arra kényszeritték, hogy magokat az *Ems* vize mejjékeiről, a' *Weser* és *Elbe* vizei megé vizfsza vonnyák. Ez a' plánum a' Szövetségeseknek tudokra adattatván, az *Anglusokkal* egyesült *Hannoveránus* seregek, a' *Münsteri* és *Osnabrückeri* vidékekről haladék nélkül a' tenger' partyái felé az *Ems* vize torkához takarodtanak-le, és *Grüninga* tartományában *Win-*



*schoient*, mellyet már oda hagytanak vólt, ujira elfoglalták. De csak hamar a' Frantziák is nagyobb erővel jelenvén-meg, *Grüningába* 4 vagy 5 százan bé-szállottanak, az *Ánglusokat*, *Winschotenből* kiűzték, és a' *Hollandusokkal* egyesülvén, az úgy nevezett *Ujj-Sántzokat* (*Nieuwschantze*) elfoglalták, az *Ems* viziének bal partyán *Emdennél* által ellenben lévő *Delfzyl* várába (*Grüninga* tartományának a' tengerrel határos tsuttsán) bé-szállottanak, melly által az *Ems* vize torkát, a' mint akarták, egészfzen el-zárták. — (Az *Ángliai* környülállásokról eddig is kevesett tudtunk: de még ez után, ha a' Frantziák a' tenger partyán a' *Weser* vize felé tovább is kiterjeszkednek, bizonyoson kevesebbet fogunk tudni.)

*Lingenből*, az *Ems* vize jobb partyáról Fébr. 25-dikén ejtzakai 12 órakor indúlt-meg ez a' pár szóból álló kedvetlen hír-adás: — „A' lárma éppen most veretik: a' seregek rukkolnak ki-felé: a' Frantziák, az *Ems* vize partyán vagynak.”

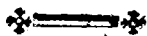
### H o l l á n d i a.

A' 16-dik Februáriusi *Hágai* levelek szerént, a' *Swétziai*, *Palatinátusi*, *Lengyel országi*, *Dániai*, *Amériakai*, *Pruszsziai*, és *Orosz Országi* Követek, még ekkor *Hágában* vóltanak, és néhány napoktól fogva a' *Hollandiai* Ujj Rendek' Gyűlésinek Præsesisivel *Petrus Paulussal*, néhány ízben *Conferentziát* tartottanak.

### Olofz Ország. !

Minthogy *Romában* mostanság ismét holmi zenebonás lépések vétetődtek észre, erre való nézve a' *Pápa'* ő *Szentsége* a' múlt Fébr. 27-dikén egy *atyai* intést tétetett közönségesfé, melly által a' népet tsendefségre inti, és hívja. — A' jelen való idő-beli böjti eledeleknek szük-vóltát is tekintetbe vévén a' sz. Aya, a' *Böjton* egész a' *Nagyhétig* meg-engedte a' népnek, hogy huft egyék.

Az *Ánglus* hajós sereg, a' melly közelebből ismét *Toulon* mellé közelített vólt, egy nagy ízolvész



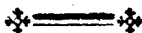
által innen, Fébr. 17-dikétől fogva 19-dikéig, elfszlatódott, és a' *Livornói* kikötő helyben gyült ujra öszve. Vallott ugyan ezen hajós sereg a' hánykodásban nevezetes kárt, de úgy szándékozott még is, hogy egy napi nyugalom után ujra ki-evezzen, és a' *Frantzia* hajós sereggel szembe szálljon, már ekkor ezt is a' tengeren gyanítván lenni.

(Ebben a' tudósításban a' *Spanyol* tengeri Vezér *Don Langara*' hajós sereginek a' szélvész által lett öszve rontattatása is igen érzékenyül le-iratik. A' *Spanyol* partok öszve rontsolt hajó darabokkal vagnak körül vétetve. Első nagyságu *Spanyol* hajók is vesztek vagy ketten a' tengerbe.)

*Thureau*, az *Olofz* *Frantzia* tábornál lévő *Nemzeti Biztos*, Fébr. 18-dikán *Genuában* meg-fordulván, titkon itt mulatott vagy 3-mad napig; a' honnan ismét *Loanoba* utazott vízfíza, a' *Frantzia* fő hadi szállásra. Az ő *Genuában* való véletlen és titkos meg-fordulásának okát még nem lehet tudni: hanem; azt bizonyosnak írják lenni, hogy a' *Frantzia* seregek nagy mozgásban vagnak, az ellenséges *Olofz* vidékek felé számos fegyveres csoportokat kezdenek recognoscerozni ki-küldözni, és úgy készültek, hogy Fébr. végéig a' tsatázáshoz hozzá kezdgyenek. — Ellenben a' Szövetséges seregek is nem tsak készen vagnak az ellentállásra, hanem *General Devins* is ujra az *Olofz* táborhoz rendeltetvén, az ő vezérlése alá számosabb seregek indittattak *Olofz* ország felé útnak. Ide utaznak, az eddig *Bétsben* feküdt 2 *Batalionok* is.

### *A' Rénus mejjékeiről.*

*A' Moguntzia* alatt fekvő *Frantzia* sereget eddig *General Kléber* vezérlette: de úgy írnak, hogy a' *Luxemburg* ostromlására rendeltetett tábornak tétett *Vezérjivé*, *General Moreau* helyibe; a' ki a' napokban egy seb miatt, a' mellyet még ez előtt elfszendővel kapott volt, meg-halt. — Az a' vélekedés, hogy a' *Frantziák* elébb *Luxemburgot* akarják megvenni, és az után fognak még *Moguntziának* ostrom-



lásához, ha csak az idő, a' jó szerentse, és az *Albert Hertzeg* seregei, őket addig innen vízfzra nem fogják korbátsolni. A' mint hogy, ha hitelt adhatunk egy *Mártzius* 4-dikén indúlt *Bruchsal*i levélnek, a' *Felső Rénus* mellett fekvő *Austriai* és *Német Birodalom*-beli seregek, a' minden órában meg-eshető ma-schérozásra készen állanak.

Az említett *Bruchsal*i levél így vagyon szórol-fzóra: — „Feldmarschall *Sachsen-Tescheni Albert Hertzeg*, a' *Felső Rénus* mellett egész le *Manheimig* terjedő és fekvő minden *Austriai* és *Német Birodalom*-beli seregekhez egy rendelést botsatván, meghívta őket, hogy minden fekvéseikre való tekintet nélkül magokat úgy készen tartsák, hogy, ha kíván-tatni fog, akar melly szempillantatban útnak indul-hassanak.

Két *Mainzi* Klubisták *Claus* és *Betz* közelebb-ről *Manheimnél* a' *Frantziáknak* által adattatván, és útt yokat innét *Worms* várofsába vevén, a' *Frantziák Worms*bol elejekbe mentek, és örvendező lár-mával oda bé-késérvén, így közöntötték őket: — *Atyánkfiái!* a' mi igaz ügyünk és fegyvereink a' ti lántzaitokat meg-oldozták, és néktek a' szabatságot vízfzra adták. — Az után bé-vívén őket a' város-ba, meg-vendégelték, és egyéb nevezetek között, a' magok *Politikai Hitek'* mártyrjainak szollitották őket.

### Német Ország.

Fébr. 23-dikán azoknak a' *Német Rendeknek* dol-ga kezdődött elő vétetni *Regensburghan* az Ország-gyűlésen, a' kik a' *Contingentziának* elő-állításában resteseknek mutatták és mutattyák lenni magokat. — A' *Hannoverai* Választó Fejedelmi Követ egy jelen-tést terjesztett a' Fejedelmi Izobában a' Rendek' elibe, mellyben arról ád hírt, hogy a' *Westpháliai* és *Alsó Sachsoniai* Kerületek, a' *Frantziák* miatt nagy veszedelemnek vagynak ki-tétetve. Végre ezen környül-állásból alkalmatofságot vett, kérni a' Rendeket, hogy a' meg-határozottatva lévő *Contingentziával*, a' vesze-delemben lévő *Német Kerületeknek* segítségül lenni siessenek.